



Kangasala

OKSALLA YLIMMÄLLÄ

Ilmastonmuutoksen huomioiminen hankkeissa

Elinvoima- ja sivistyslautakuntien yhteinen iltakoulu
5.11.2019

Kirsti Raulo, kerätty energiatehokkuus- ja ilmastotyöryhmän jäseniltä

Yleistä ilmastonmuutoksen huomioimisesta

- Päästöjen vähentäminen
 - Pyritään ennakoimaan uusia teknologisia mahdollisuuksia ja hankeprosesseihin vaikuttavia keinoja ja ottamaan ne käyttöön heti kun se on kustannustehokkaasti mahdollista
 - Seutuyhteistyö ja HINKU- ja muut valtakunnalliset hankkeet tärkeitä tiedon hankkimisessa ja tiekarttojen ja toimintasuunnitelmien laatimisessa.
 - Vaikuttavuuden seuranta tärkeää: missä voidaan vähillä resursseilla saada suurimpia parannuksia aikaan.
 - Erityisesti opetus ja tiedotus tärkeitä, vaikka niistä ei pystytä selkeitä säästöjä tai päästövähennyksiä osoittamaan
- Sopeutuminen ilmastonmuutokseen ja hiilinielut
 - Sopeutumissuunnittelu tärkeää: teemme nyt päätöksiä kiinteistöistä ja infrasta, joiden täytyy toimia muuttuneessa ilmastossa
 - Hiilinielut: hiilineutraalisuustavoitteen (2030) kannalta välttämättömiä

Energia

- Nykytoimia
 - Kuntaorganisaation ostama sähkö (kiinteistöt, ulkovalot, vesilaitos) on 100% päästötöntä
 - Kaikki isoimmat öljylämmityskohteet on muutettu kaukolämpöön, pellettiin tai kaasuun (fossiilinen, mutta noin 30% pienemmät päästöt), pienemmille on räätälöity erilaisia ratkaisuja
 - Kaukolämmön kohteiden päästöt vähenevät, kun Ranta-Koiviston lämpökeskus valmistuu, vaikutus merkittävä myös koko Kangasalan kaupungin hiilitaseeseen
- Lähitulevaisuudessa
 - Aurinkosähkön käyttö kaupungin kiinteistöissä
 - Kaasun ja jäljellä olevien öljylämmitysten korvaaminen (tai biokaasun/öljyn käyttö)

Kiinteistöt

- Nykytoimia
 - Rakentamisen materiaalivalinnoissa ja työtekniikoissa painotetaan ensisijaisesti terveyteen (mm. sisäilmatekniset ominaisuudet) ja turvallisuuteen liittyviä ominaisuuksia.
 - Passiivisen jäähdytyksen ajattelumallia korostetaan rakennuksen tontille sijoittumisen ja muodon suunnittelussa
 - Valaisin- ilmanvaihto- ym. Järjestelmien käyttöä pyritään ohjaamaan tarpeenmukaiseksi automaatiolla
 - Elinkaariajattelua mietitään myös rakennuksissa toiminnan muutoksiin kannalta (muuntojoustavuus), esim. laajennusvaraukset, kantavien rakenteiden sijoittelu
- Lähitulevaisuudessa
 - Selvitetään eri materiaaliratkaisujen kestävyyttä tulevaisuuden muuttuvissa olosuhteissa
 - Laaditaan suunnitteluohjeita, joissa otetaan huomioon muuttuvien ilmasto-olosuhteiden ennakoiminen

Eheä maankäyttö

- Nykytoimia
 - MAL-sopimuksen mukaiset toimet
 - Lamminrahkan kokonaisuus on tiivis ja sekoittunut rakenne ja kestävää liikkumista edistävä
 - Asemakaavoitus joukkoliikennekäytävälle
 - Rakentamisen ohjaus maaseudulla kyliin
 - Kiertotalousalue on toteutumassa Tarastenjärvelle
- Lähitulevaisuudessa
 - Ilmastokestävän kaavoituksen checklist- työkalua laaditaan ELY-keskuksessa, otetaan käyttöön.
 - Hiilinielutarkastelu laajoissa kaavoissa
 - Tampereen työkalu mahdollisesti käyttöön: Tulevaisuuden yhdyskuntarakenteen ilmastovaikutusten arviointimenetelmä

Kestävä liikenne

- Nykytoimia
 - Joukkoliikenteen vuorojen lisääminen on nostanut käyttäjämääriä
 - Liityntäpysäköintialueita on rakennettu
 - MAL-hankkeita on toteutettu, pyöräilyn laatukäytävä
 - Fiksusti kouluun –hanke
 - Koulukuljetuksissa on säästetty
- Lähitulevaisuudessa
 - Bussiliikenteeseen panostetaan edelleen
 - Pyöräilyn laatukäytävien kunnossapitoa kehitetään
 - Raideliikenteen kehittäminen

Varhaiskasvatuksen ja opetuksen kestävän elämäntavan edistäminen

Varhaiskasvatus

- Lapsen luontosuhde kehittyy luonnossa leikkimällä, luonnonilmiöitä seuraamalla ja tutkimalla sekä luonnossa liikkumalla.
- Hyvän luontosuhteen perusta edellyttää myönteisiä luontokokemuksia ja elämyksiä.
- Tavoitteena on, että jokaisessa varhaiskasvatuksen yksikössä on kestävän tulevaisuuden (ketu)tiimi, johon kuuluvat kulttuurivastaavat, kansainvälisyysvastaava ja kestävä kehitys -vastaava.
- Varhaiskasvatuksen liikuntahankkeiden tavoitteet tukevat kestävän elämäntavan edistämistä

Esimerkkejä lasten toimintaa jäsentävistä teemoista:

- Energia
- Jätteiden vähentäminen
- Kestävä kulutus
- Lähiympäristö
- Terve elämä
- Vesi
- Yhteinen maapallo
- Ilmasto



Perusopetus

- Jokaiseen kouluun perustetaan kestävän tulevaisuuden (ketu)tiimi, johon kuuluvat kulttuurivastaavat, kansainvälisyysvastaava ja kestävä kehitys -vastaava.
- Kestävää elämäntapaa edistetään kouluissa mm. panostamalla opetushenkilöstön koulutukseen (ympäristökasvattajan opinnot, Transformer-koulutus) ja osallistamalla oppilaita ja opettajia koulun oman Keke -kehittämissuunnitelman tekemiseen (ekoagentit).
- Keskiössä on ekososiaalinen sivistys. Inhimillisen kasvun kautta oppilas saavuttaa ymmärryksen niistä oikeuksista ja velvollisuuksista, jotka perustuvat riippuvuuteen luonnosta ja toisista ihmisistä.
- Tavoitteena on oppilaan myönteisen luontosuhteen aikaansaaminen, mikä puolestaan synnyttää halun suojella luontoa.
- Myös hankkeilla ja luontoliikkumista edistävällä toiminnalla (mm. metsäkoulut) tuetaan kestävän elämäntavan edistämistä.



Kangasala

OKSALLA YLIMMÄLLÄ

Toiminnan kehittäminen ja visiointi

Kangasala on hyväksynyt yhteisen seudullisen tavoitteen olla hiilineutraali vuonna 2030.

Tavoitteen saavuttamiseksi aletaan laatia kaupungin omaa tiekarttaa, kun seudun tiekartta on hyväksytty

Pitkän tähtäimen visiointi sopisi hyvin tämän tiekartan laatimisprosessiin.

Ilmasto- ja energiataavoitteiden osa-alueet ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

(lainattu Tampereen seudun tiekartan alustavasta esityksestä)

